

Baggrundsnotat

Status og udfordringer i det kystnære fiskeri efter torsk

Hilmar Ogmundsson og Rasmus Bæk

1. Introduktion

Det kystnære fiskeri efter torsk i Grønland foregår hovedsagligt i Vestgrønland, i området fra Ilulissat til Sydgrønland. Det kystnære fiskeri har været igennem en stor udvikling den seneste årrække, hvor fiskerikapaciteten er steget markant i en periode, hvor den videnskabelige rådgivning har været nedadgående. Forvaltningen af det kystnære fiskeri efter torsk har i mange år været stærkt præget af lokale, regionale og nationale beskæftigelseshensyn, og derfor har rigtig mange nye fiskere fået licens til torskefiskeriet. Dette fordi i store områder af Grønland, og særligt de tyndtbefolkede områder, er der således meget begrænset alternative beskæftigelsesmuligheder.

Kapaciteten i det kystnære torskefiskeri er steget markant, målt på udviklingen i antallet af licenser siden 2014, og langt hovedparten af denne stigning er et udtryk for at der er kommet flere licenser til nye jollefiskere. Antallet af licenser i det kystnære torskefiskeri er således steget meget voldsomt de seneste 6 år, i en periode hvor den videnskabelige rådgivning på torskebestanden i Vestgrønland er gået tilbage.

2. Gældende forvaltning af det kystnære fiskeri efter torsk

Det kystnære fiskeri efter torsk forvaltes i dag ved at Naalakkersuisut hvert år fastsætter en TAC for kystnært fiskeri efter torsk for det samlede Vestgrønland. Kvoteariet følger kalenderåret og starter 1. januar og slutter 31 december, og fiskeriet foregår som udgangspunkt med bundgarn og line. Kvoten forvaltes olympisk og dermed fisker alle fartøjer og joller, på samme fælleskvote indtil den er fisket op.

Fiskeriet foregår helt overvejende i området mellem kysten og 3 sømil ud fra basislinjen, og i dette område er der forbud mod anvendelse af vod og trawl. Fartøjer i det kystnære fiskeri efter torsk, har dog jævnfør gældende regler mulighed for at fiske udenfor 3 sømil fra basislinjen, men denne mulighed bliver kun anvendt af meget få fartøjer. Ved bundgarnsfiskeri må undermålsfisk ikke beholdes ombord, men skal genudsættes. Undermålsfisk er defineret i bekendtgørelse ved et mindstemål på 40 cm. På grund af besværligheder ved at sælge små torsk har nogle indhandlingssteder valgt at hæve mindstemålet på indhandlet torsk til 45 cm.

Det kystnære fiskeri efter torsk er licenspligtigt. Det udstedes licenser som gælder for 1 år af gangen. Licenser til fiskeriet udstedes til fartøjer som ifølge deres målebrev har en tonnage under 75 bruttoregister tons (BRT) eller 120 bruttotons (BT), og til joller. Derudover er der i dag ingen begrænsninger på hvor mange fartøjer og joller der kan fiske på en enkelt kystnær torskelicens.

Naalakkersuisut indførte i 2016 en særlig torskekvote for fritidsfiskere i Grønland, hvilket betød at det fra 2016, ikke længere var forbeholdt fiskere med erhvervslicens at indhandle torsk i det kystnære fiskeri. Det har været fastsat torskekvote til fritidsfiskere hvert år siden.

3. Udviklingen i det kystnære fiskeri efter torsk

I følgende afsnit vises udviklingen i antal licenser, den biologiske rådgivning, TAC, kvoter flådestruktur samt fangstmængder af kystnær torsk.

3.1 Udviklingen i antal kystnære torskelicenser og flåden

Antallet af udstedte licens til det kystnære torskefiskeri har steget markant siden 2013. Det fremgår af tabel 1 at antal udstedte licenser til erhvervsfiskeri efter kystnær torsk er steget fra 1.072 i 2013 til 1.756 i 2020, svarende til en stigning på ca. 64 pct. Antallet af udstedte licenser i fiskeriet, er dog ikke et udtryk for hvor mange licenser der udnyttes det enkelte år. Der bliver således hvert år udstedt langt flere licenser end der bliver udnyttet. Antal udnyttede licenser var i 2013 på 850 og steg til 1.192 i 2020. Stigning i antallet af udstedte erhvervslicenser i perioden 2013-2020 var på 684 hvorimod stigningen i udnyttede licenser var kun 384. Bemærk at en stor del af licenserne benyttes til bifangst i andre fiskerier, især fiskeriet efter hellefisk.

I 2020 blev der som det fremgår af tabel 1 udstedt 1.756 licenser til erhvervsmæssigt fiskeri, men det var kun 1.192 licenser der faktisk blev udnyttet. Denne sammenhæng er blandt andet forbundet med, at mange fiskere i det kystnære fiskeri efter hellefisk, hvert år får udstedt en torskelicens men ikke udnytter den.

I 2016 blev der oprettet en særskilt torskekvote for fritidsfiskere som kan indhandles til fabrikkerne. Fritidsfiskeriet er også licenspligtigt. Det er i perioden 2016-2020 udstedt 596 licenser i gennemsnit pr. år hvorimod kun 283 licenser i gennemsnit udnyttet.

Tabel 1: Udviklingen i antal kystnære torskelicenser til fordelt på erhvervs- og fritidsfiskeri, 2013-2020.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Udstedte licenser	1.072	1.302	1.549	2.332	2.323	2.233	2.451	2.431
<i>Erhvervsfiskeri</i>	<i>1.072</i>	<i>1.302</i>	<i>1.549</i>	<i>1.743</i>	<i>1.911</i>	<i>1.674</i>	<i>1.706</i>	<i>1.756</i>
<i>Fritidsfiskeri</i>				<i>589</i>	<i>412</i>	<i>559</i>	<i>745</i>	<i>675</i>
Udnyttede licenser	850	1.033	1.163	1.420	1.442	1.539	1.644	1.514
<i>Erhvervsfiskeri</i>	<i>850</i>	<i>1.033</i>	<i>1.163</i>	<i>1.194</i>	<i>1.251</i>	<i>1.250</i>	<i>1.255</i>	<i>1.192</i>
<i>Fritidsfiskeri</i>				<i>226</i>	<i>191</i>	<i>289</i>	<i>389</i>	<i>322</i>

Kilde: APNN og Grønlands Statistik.

Det fremgår af tabel 2 at over halvdelen af selskaber og personer som har fået udstedt licens i 2020 har bopæl i distrikterne Uummannaq, Ilulissat, Nuuk og Maniitsoq. De fire distrikter har også stået for over halvdelen at stigningen antal udstedte licenser i perioden 2013-2020.

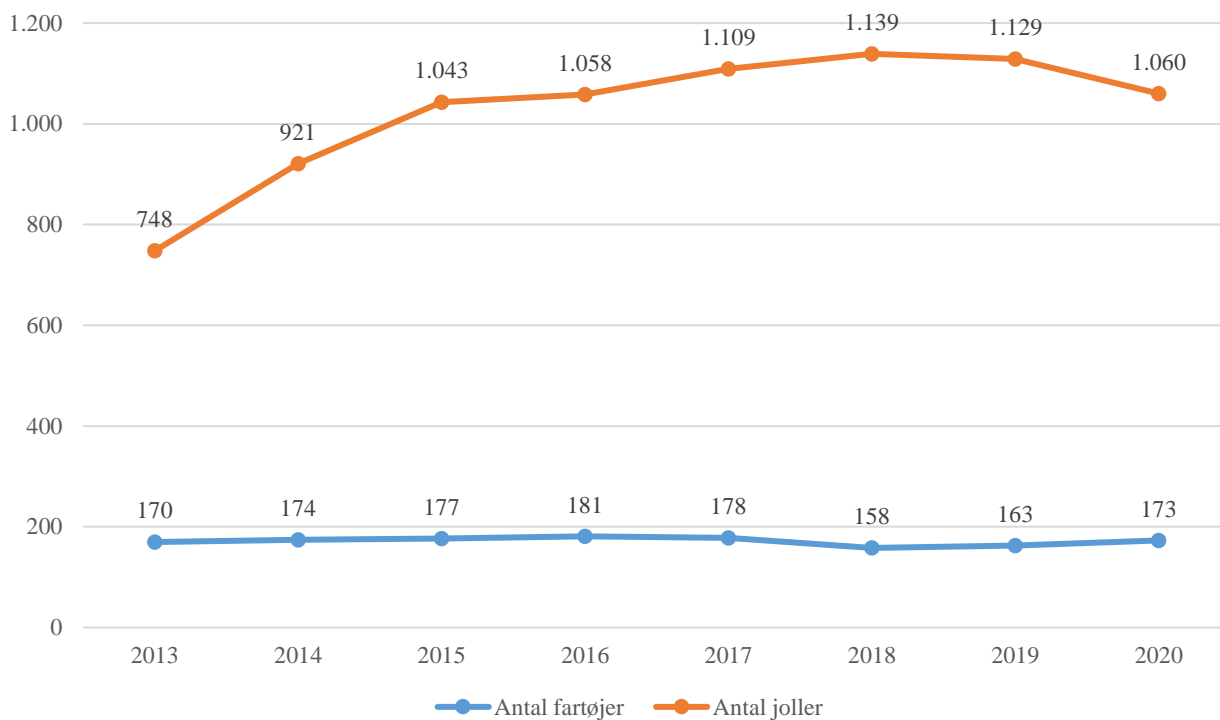
Tabel 2: Udviklingen i antal udstedte erhvervslicenser fordelt på distrikter, 2013-2020.

Distrikt	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uummannaq	161	208	224	250	288	303	326	301
Ilulissat	193	230	265	272	299	288	294	287
Nuuk	87	115	153	152	171	139	166	180
Maniitsoq	132	155	172	186	205	177	180	168
Tasiilaq	37	38	79	148	155	73	79	98
Kangaatsiaq	77	88	105	112	108	117	112	95
Sisimiut	76	90	118	125	131	93	85	89
Aasiaat	59	76	92	101	122	105	88	83
Qaanaaq	0	0	0	2	1	1	2	74
Qeqertarsuaq	52	59	62	67	70	66	66	62
Paamiut	48	58	56	60	71	59	61	57
Qaqortoq	30	32	37	38	39	44	48	55
Qasigiannugit	46	57	62	64	64	54	49	49
Nanortalik	17	34	50	53	55	47	46	49
Narsaq	21	20	20	22	25	34	41	38
Upernavik	6	9	23	54	64	44	31	32
Ittoqqortoormiit	0	0	0	1	0	0	0	0
Ikke oplyst	30	33	31	36	43	30	32	39
I alt	1.072	1.302	1.549	1.743	1.911	1.674	1.706	1.756

Kilde: APNN.

Figur 1 viser udviklingen i antal fartøjer og joller i det kystnære torskefiskeri i perioden 2013 til 2020. Figuren viser at antallet af fartøjer i den kystnære torskeflåde har ligget relativt konstant i hele perioden. Det årlige antal fartøjer har varieret fra 158 til 181. Antallet af aktive joller har omvendt steget en del. Antallet af licenser der har indhandlet fra en jolle var på 748 i 2013 og er steget til 1.139 i 2018 svarende til en stigning på 391 joller. Det er en betydelige stigning i fangstkapaciteten. Antallet af licenser der har indhandlet torsk fra en jolle har været svagt faldende i 2019 og 2020.

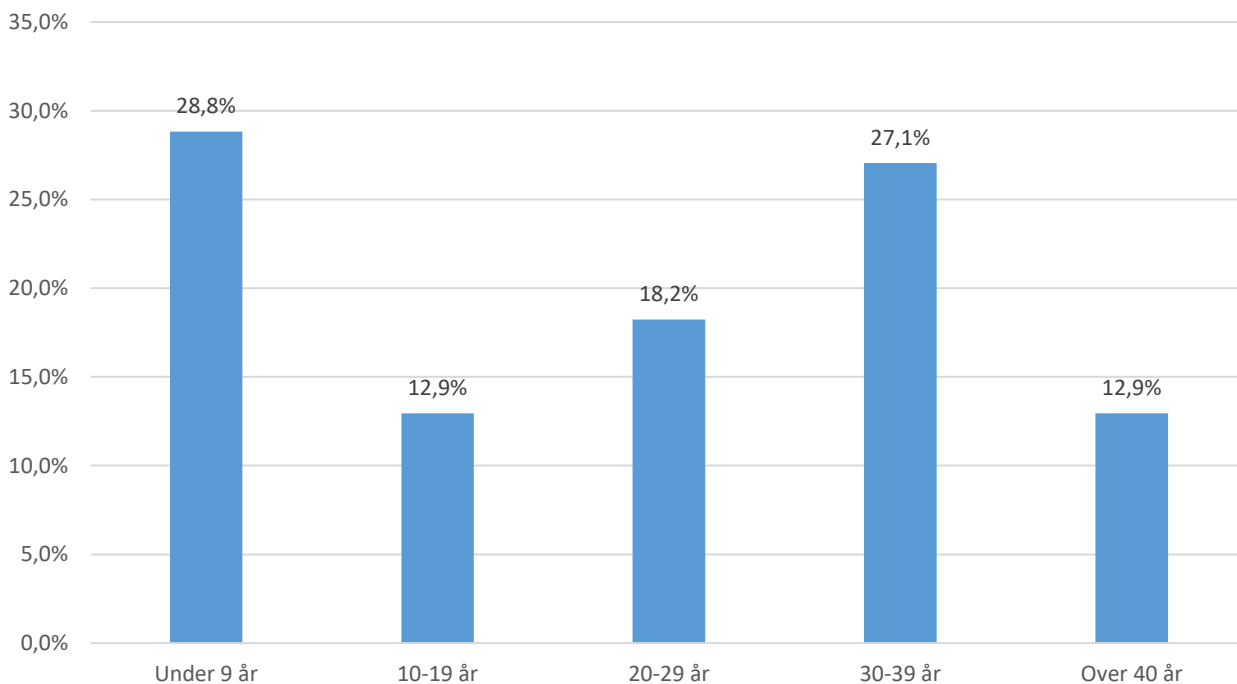
Figur 1: Udviklingen i den kystnære torskeflåde, 2013-2020.

Kilde: Grønlands Statistik.

Figur 2 viser at fartøjerne som anvendes i det kystnære torskefiskeri er relativt gamle. I 2020 var det ca. 58 pct. af fartøjer der var over 20 år og ca. 40 pct. som var over 30 år.

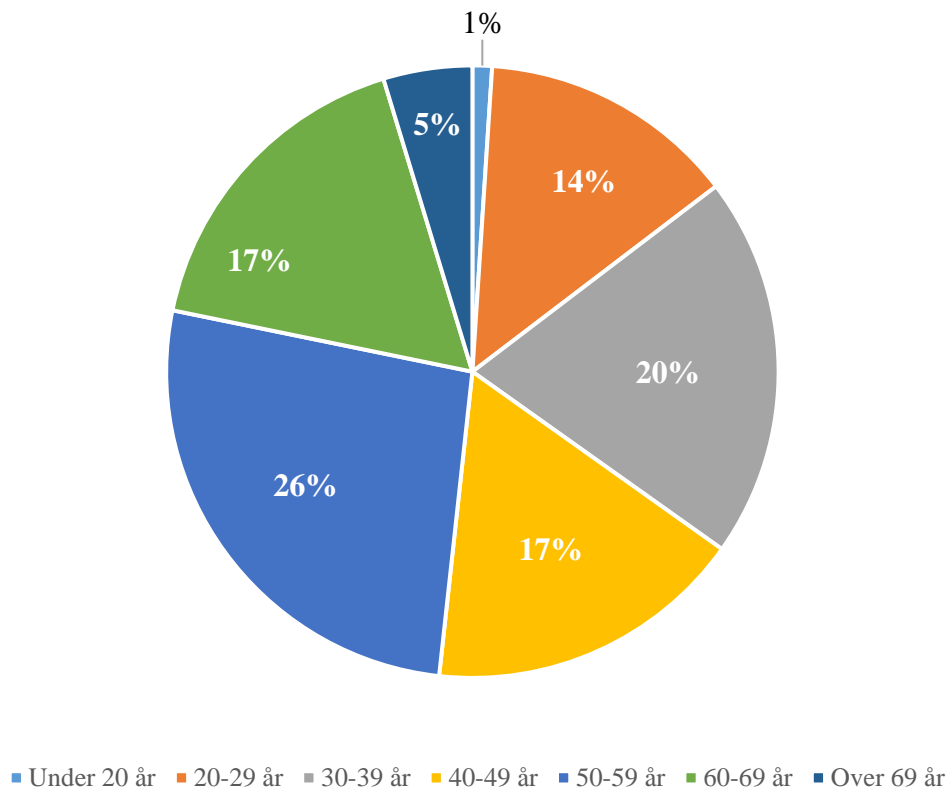
Figur 2: Fartøjernes alder i 2020 fordelt på aldersgrupper.

Kilde: APNN.

Alderssammensætningen hos jollefiskerene i det kystnære torskefiskeri fremgår af figur 3. Figuren viser, at ca. 15 pct. af jollefiskerene er under 30 år. Jollefiskere i alderen 30-49 år står for ca. 37 pct. det samlede antal jollefiskere, hvorimod ca. 48 pct. er over 50 år.

Figur 3: Aldersfordeling på jollefiskerene i 2020.

Kilde: APNN.

3.2 Udviklingen i rådgivningen for kystnær torsk, TAC og fangstmængder

Det fremgår af tabel 3 at den biologiske rådgivning for det kystnære torskefiskeri har været konstant i perioden 2014-2017 på lidt over 12.000 tons pr. år. I 2019 blev en ny rådgivningsmodel er taget i brug. I den nye model anvendes alle tilgængelige data og ICES rådgivning er i højere grad end tidligere rettet specifikt med den indenskærs bestand af torsk.

Fiskeriet i det indenskærs område foregår på en blanding af torsk både fra inden – og udenskærs med ca. 50% fra hver bestand. Grønlands Naturinstitut vurderer at det er muligt at fiske ca. 50% mere end den biologiske rådgivning fra ICES, og stadig fiske på et bæredygtigt niveau – hviket i 2020 svarende til et totalt fiskeri på 11.000 tons for det kystnæreområde.

Konsekvenserne af den store stigning i antallet af jollelicenser i perioden 2013 – 2020 og tilhørende stigning i fangstkapacitet har presset på at TAC for det kystnære torskefiskeri forhøjes hvert år. I alle år siden 2013 er TAC'en sat langt højere end den biologiske rådgivning, jf. tabel 3. I 2016 og 2017 blev TAC'en sat hhv. 180 pct. og 158 pct. over rådgivningen. I 2018-2020 har TAC'en forsat været sat over rådgivningen.

Fra 2013 til 2016 kunne fiskeriet udnytte den fastsatte TAC næsten 100 pct. Herefter er fiskeriet ikke begrænset af størrelsen i TAC, og fra 2017 – 2020 falder andel af det aktuelle fiskeri af TAC'en fra ca. 88 pct. til 61 pct. af kvoten.

Den indenskærs torsks gydebiomasse er faldet siden 2015 og rekruttering af 1 årige torsk er faldet fra en periode med høje værdier til et næsten historisk lavt niveau. Dette understøttes af at fangsterne i indenskærs området historisk set ikke har kunnet understøtte fangster på det nuværende niveau over en længere årrække.

Tabel 3: Udviklingen i rådgivningen, TAC og fangstmængder i det kystnære torskefiskeri, 2013-2020.

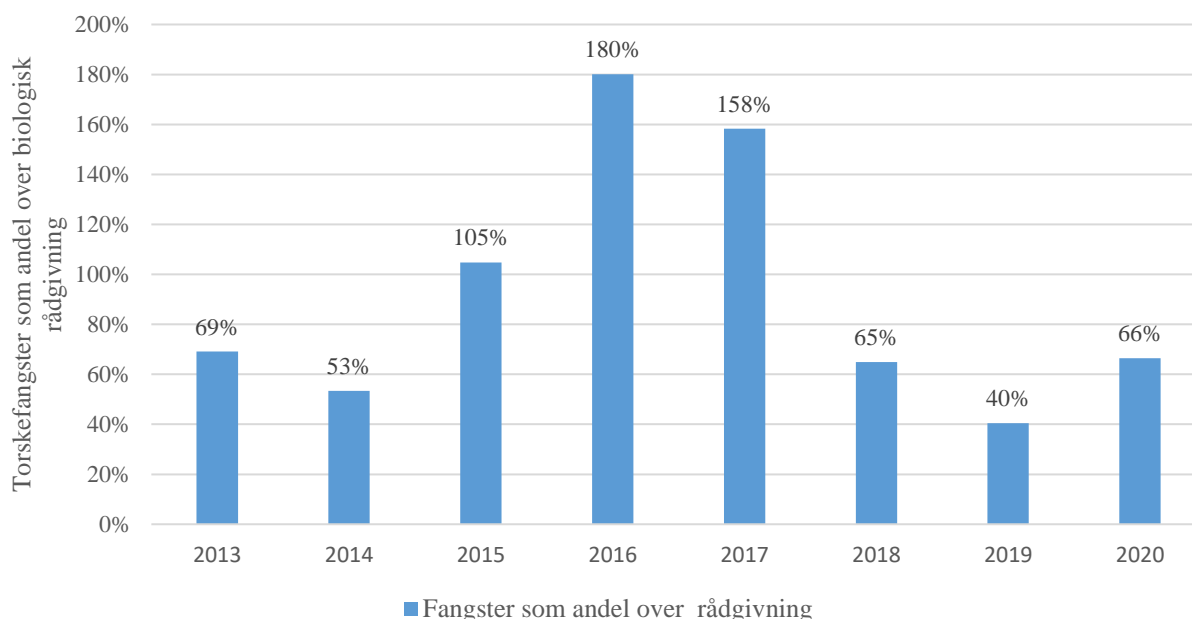
Tons	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rådgivning, gammel	8.000	12.063	12.379	12.379	12.379	13.952	14.500	11.000
Rådgivning, ny						8.858	6.806	5.537
Samlet TAC	13.500	18.500	27.500	35.400	36.500	36.500	27.800	29.800
<i>TAC erhvervsfiskeri</i>	<i>13.500</i>	<i>18.500</i>	<i>27.500</i>	<i>34.400</i>	<i>35.000</i>	<i>35.000</i>	<i>26.300</i>	<i>28.300</i>
<i>TAC fritidsfiskeri</i>				<i>1.000</i>	<i>1.500</i>	<i>1.500</i>	<i>1.500</i>	<i>1.500</i>
Samlet fangstmængde	13.529	18.497	25.353	34.669	31.972	23.001	20.364	18.310
<i>Fangstmængder erhvervsfiskeri</i>	<i>13.529</i>	<i>18.497</i>	<i>25.353</i>	<i>33.893</i>	<i>31.352</i>	<i>21.881</i>	<i>18.954</i>	<i>17.527</i>
<i>Fangstmængder fritidsfiskeri</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>776</i>	<i>621</i>	<i>1.120</i>	<i>1.410</i>	<i>783</i>

Kilde: APNN.

Note: Den gamle rådgivningsmodel var gældende indtil 2018. Rådgivningen i rækken rådgivning, gammel i 2019 og 2020 er den estimerede samlede fangstmængder i det kystnære område i forhold til de nye rådgivning i 2019 og 2020.

Figur 4 viser udviklingen i de samlede årlige fangstmængder i det kystnære torskefiskeri som andel over den samlede biologiske rådgivning (indenskærs og bidrag fra udenskærs bestand) i perioden 2013-2020. Det fremgår af figuren at andelen af fangsterne over rådgivningen var i perioden 2013-2018 fra 65 pct. op til 180 pct. svarende til 107 pct. i gennemsnit pr. år. I årene 2018-2020 er andelen af fangsterne over rådgivningen faldet til mellem 40-66 pct. hovedsagligt på grund af faldende fangstmængder.

Figur 4: Samlede fangstmængder i det kystnære torskefiskeri som andel over rådgivningen, 2013-2020.

Det fremgår af tabel 4 at de samlede fangster hos fritidsfiskerene har ligget mellem 621-1.410 tons pr. år i perioden 2016-2020. Kun i 2019 blev kvoten til fritidsfiskerene næsten fuldt udnyttet. Fritidsfiskeriet er hovedsagligt foregået med joller.

De samlede torskefangster hos erhvervsfiskerene steg fra 13.529 tons i 2013 til hele 33.893 tons i 2016, svarende til en stigning på i årlig mængde på ca. 150 pct. Fangstmængder har siden 2016 faldet hver år siden og var på det laveste niveau i 2020 siden 2014. Dette trods TAC'en hvert år har været sat betydelige højere end fangstmængderne. I perioden 2013-2020 har det være svingende om fartøjerne eller jollerne har fisket den større del af fangsterne, men i gennemsnit pr. år har fartøjerne fisket ca. 51 pct. og jollerne ca. 49 pct. Fiskeri med andre type fartøjer som ATV, snescootere og hundeslæder har været ubetydeligt i perioden.

Tabel 4: Udvikling i kystnære torskefangster fordelt på erhvervs- og fritidsfiskeri og fartøjstyper, 2013-2020.

Tons	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Erhvervsfiskeri	13.529	18.497	25.353	33.893	31.352	21.881	18.954	17.527
<i>Fartøjer</i>	7.864	8.671	12.431	17.143	14.536	10.893	10.086	9.529
<i>Joller</i>	5.633	9.766	12.699	16.706	16.698	10.767	8.800	7.914
<i>Andet</i>	32	60	223	44	118	220	68	85
Fritidsfiskeri	0	0	0	776	621	1.120	1.410	783
<i>Joller</i>	0	0	0	776	620	1.103	1.393	764
<i>Andet</i>	0	0	0	0	1	17	18	20

Kilde: APNN.

Note: Kategorien andet indeholder fangster med ATV, snescootere og hundeslæder.

I 2020 var det indhandlet kystnær torsk til 33 indhandlingsanlæg og fabrikker. Det kystnære fiskeri efter torsk i Grønland meget sæsonbetonet, og sommerperioden fra juni til august er de måneder hvor der bliver fisket mest. Torsken indhandles som tre forskellige produkter, levende, med hoved og uden indvolde og uden hoved og uden indvolde.

Tabel 5 viser fordeling af indhandlingsmængder fra det kystnære erhvervsfiskeri efter torsk i 2020 fordelt på distrikter. Det kystnære fiskeri efter torsk er meget koncentreret omkring midten af Vestgrønland. I 2020 blev der i alt indhandlet 11.994 tons torsk til distrikterne Nuuk og Maniitsoq svarende til ca. 66 pct. af den samlede indhandling af torsk.

Tabel 5: Indhandling af torsk fordelt på erhvervs- og fritidsfiskeri og distrikter, 2020.

Tons	Erhvervsfiskeri	Fritidsfiskeri	I alt
Nuuk	6.218	261	6.479
Maniitsoq	5.473	43	5.515
Sisimiut	1.445	161	1.606
Narsaq	1.196	60	1.255
Qaqortoq	725	41	766
Kangaatsiaq	496	24	521
Ilulissat	449	36	484
Uummannaq	377	68	445
Paamiut	423	11	434
Tasiilaq	218	1	219
Qasigiannguit	184	32	216
Aasiaat	172	31	203
Nanortalik	86	11	97
Qeqertarsuaq	62	4	66
Upernavik	0,2	0	0,2
Ikke oplyst	2	0	3
I alt	17.527	783	18.310

Kilde: APNN.

3.3 Nutaaq torske projektet – Royal Greenland Maniitsoq

Hovedparten af indhandling til Maniitsoq indhandles til Royal Greenland som levende torsk. Torsken til projektet fiskes i bundgarn, og samles af en brøndbåd, der suger fisken ud af bundgarnene og transporterer fisken levende til fabrikken, hvor den opbevares levende i bure i havet. Torsken bliver ikke fodret mens den står i burene, hvilket resulterer i fastere kød, og et produkt af en højere kvalitet. Herved forøges værdien af råvaren, og udbytte af torskeressourcen forøges.

Samtidig betyder den levende opbevaring, at det er muligt at tilpasse tilgangen af råvarer til antallet af medarbejdere, og herved mindske spild af råvarer samt udnytte fabrikkens kapacitet bedre.

Projektet er et eksempel på hvordan innovation og adoption af ny teknologi, kan forøge fiskernes effektivitet. Fiskerne kan indhandle større mængder torsk, idet der er sket en ændring i arbejdsdelingen imellem fiskeren og fabrikken. Normalt er det fiskeren der trækker fisken op af havet, renser den og transporterer den til indhandlingsstedet. I projektet i Maniitsoq er denne del af arbejdet overgået til fabrikken. Fiskerens primære opgave er i stedet at sætte og vedligeholde bundgarn, og eftersom han ikke længere skal udføre de andre opgaver, er det muligt at han kan sætte flere bundgarn end tidligere. Herved medvirker projektet til at forøge den enkelte fiskers optag, dette betyder at der skal færre fiskere til at fiske den samme mængde.

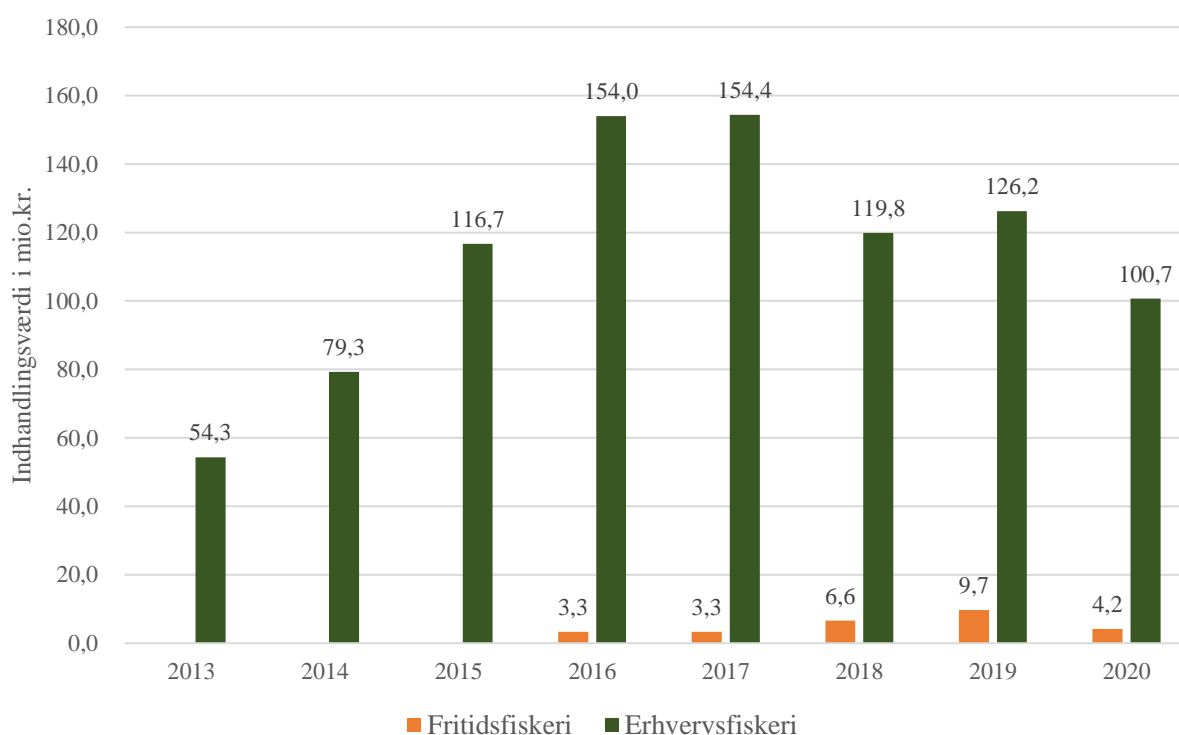
Royal Greenlands fabrik i Maniitsoq fileterer torsken, og er startet med i høj grad at udnytte affaldet fra filet produktionen til produktion af bi-produkter. For at drive fabrikken rentabelt kræver det at store mængder torsk indhandles til fabrikken hvert år.

3.4 Udvikling i indhandlingsværdierne i det kystnære fiskeri efter torsk

Værdien af de indhandlede mængder i det kystnære torskefiskeri er som det fremgår af figur 5 steget set over hele perioden 2013- 2019 fra i alt 54 mio.kr i 2013 til i alt 126 mio.kr i 2019 men faldt til ca. 100 mio.kr. i 2020. Bag denne udvikling er både en stigning i indhandlingsmængderne samt stigninger i indhandlingspriserne. Det skal bemærkes, at den høje indhandlingsværdi i 2016 og 2017 på i alt 154 mio.kr repræsenterer betydeligt højere indhandlingsmængder. Det store fald i den samlede indhandlingsværdi fra 2017 til 2018 er således et udtryk for det store fald indhandlingsmængder. Faldet i indhandlingsværdien fra 2019 skyldes både fald i samlede indhandlingsmængder samt prisfald som følge af COVID-19.

Figur 5: Udvikling i indhandlingsværdier på kystnær torsk fordelt på erhvervs- og fritidsfiskeri, 2013-2020.

Kilde: APNN.

Udvikling i indhandlingspriser

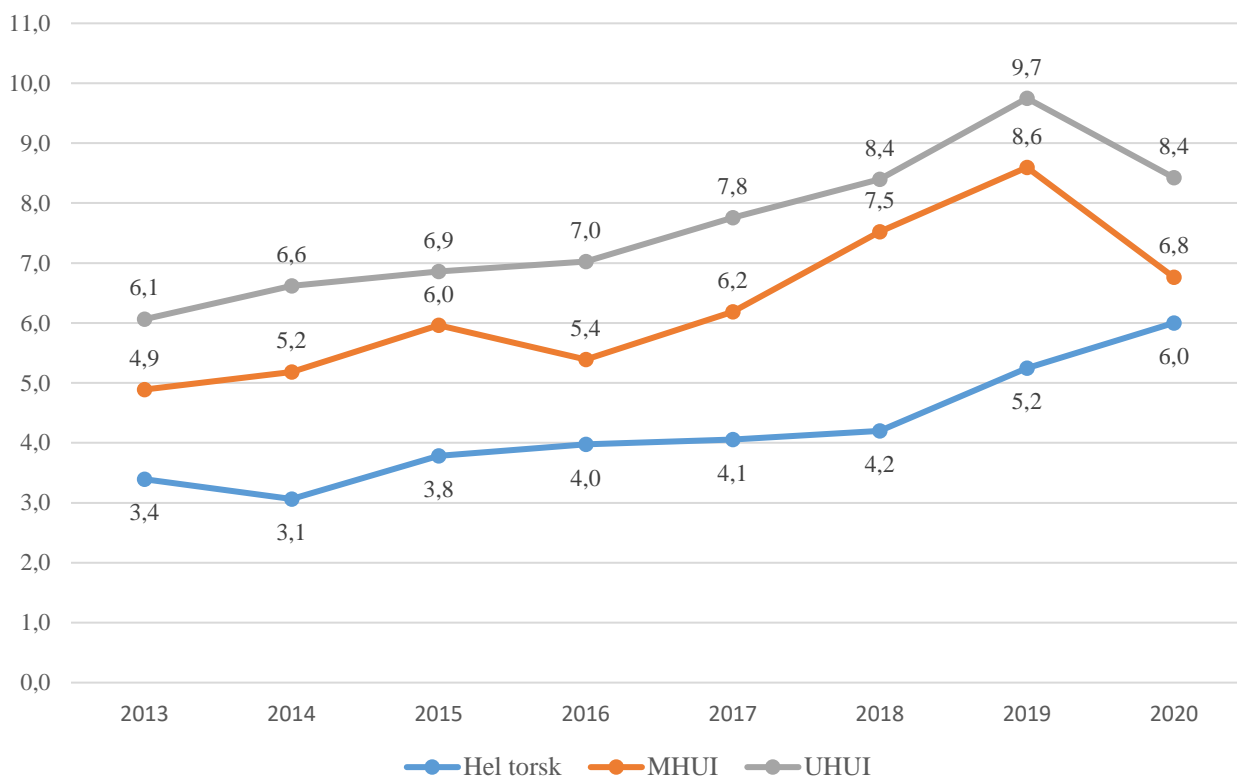
Indhandlingsprisen er et udtryk for den pris fiskeren modtager fra opkøberen af fisk i forbindelse med indhandlingen, eventuelle bonusordninger der bliver afregnet på senere tidspunkt indgår således ikke indeholdt.

Derudover skal det bemærkes at der i beregningerne af gennemsnitsindhandlingspriser for de tre produktkategorier er ikke hensyn forskelligheder i kvalitets- og størrelseskategorier, som kan have betydning for afregningen af den indhandlede mængde torsk eller andre forhold som kan påvirke niveauet af indhandlingsprisen. Opgørelsen er derfor lavet som gennemsnitspriser for al indhandling af torsk fra det kystnære torskefiskeri.

Udviklingen i de gennemsnitlige indhandlingspriser i figur 6 viser en generel positiv tendens i perioden 2013-2019 for alle 3 produktkategorier, der bliver indhandlet i det kystnære fiskeri efter torsk. Indhandlingsprisen

på hel torsk steg yderligere 15 pct. i 2020 i forhold til 2019. På de andre to indhandlingsprodukter MHUI (torsk med hoved og uden indvolde) samt UHUI (torsk uden hoved og uden indvolde) faldt de gennemsnitlige priser med hhv. ca. -21 pct. og ca. -13,4 pct. i 2020 i forhold til 2019. Disse prisfald kan knyttes til COVID-19.

Figur 6: Udvikling i de gennemsnitlige indhandlingspriser på kystnær torsk, 2013-2020.

Kilde: APNN.

3.5 Fordeling af indhandlingsmængder og værdier i det kystnære fiskeri efter torsk med joller

Det er en stor variation i jollernes fangstmængder samt forskel på indhandlingspriser følge kvaliteten i fisken, samt om det er konkurrence i den by eller bygd, fiskeren indhandler. Det er derfor stor spredning i den enkelte jollefiskeres indhandlingsværdi (omsætning). Nedenfor oplisten række punkter vedrørende indhandlingsværdi for de jollefiskere der har indhandlet torsk i 2020:

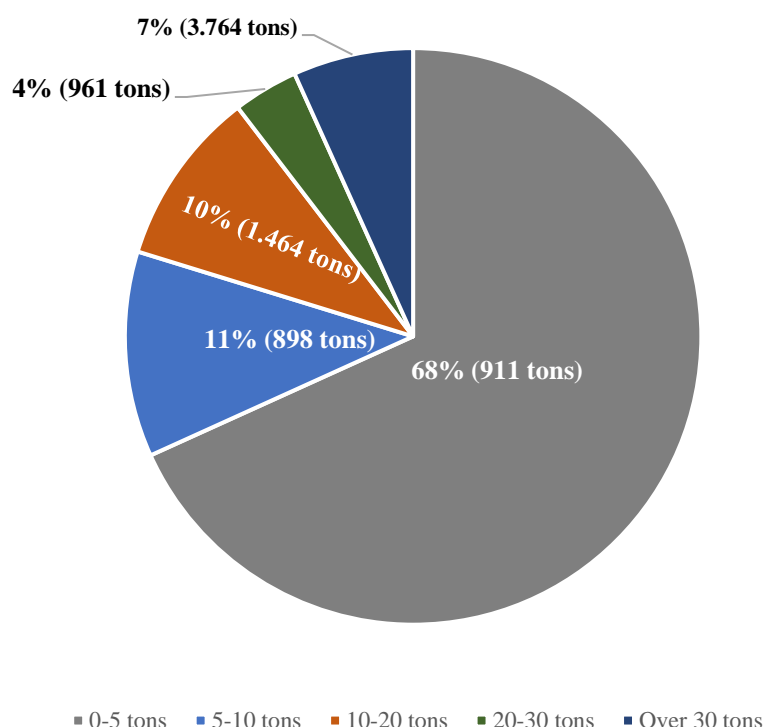
- Den gennemsnitlige indhandlingsværdi for jollefiskere efter torsk i år 2020 var 256.382 kr. inkl. andre arter
- Højeste indhandlingsværdi i 2020 for jollefiskere var 1.691.320 kr.
- Laveste indhandlingsværdi i 2020 for jollefiskere var 107 kr.
- 25 pct. af jollefiskerne havde en samlet indhandlingsværdi på under 50.000 kr. i 2020.
- 56 pct. af jollefiskerne havde en samlet indhandlingsværdi på under 200.000 kr. i 2020.
- 17 pct. af jollefiskerne havde en samlet indhandlingsværdi på over 500.000. kr. i 2020.
- For jollefiskere der har optag af torsk udgjorde den samlede værdi af andre arter 225 mio. kr. hvilket svarer til 84 % af den samlede indhandlingsværdi i 2020.

Det er en del jollefiskere, som fisker så små mængder torsk årligt, at de kun kan betragtes at være fritidsfiskere frem for erhvervsfiskere. Denne problematik er illustreret i figur 7 som viser indhandlingsmængder af torsk pr. jolle fordelt på mængde intervaller.

Det fremgår af figur 7, at 68 pct. af jollefiskererne i det kystnære torskefiskeri har indhandlet mindre end 5 tons pr. jolle i 2020, og samlet indhandlede den gruppe af jollerne 911 tons. I alt 89 pct. af jollerne indhandlede mindre end 20 tons pr. jolle med samlet indhandlingsmængde på 3.273, svarende til ca. 41 pct. af de samlede indhandlingsmængde i jollefiskeriet. Kun 7 pct. af jollerne indhandlede over 30 tons pr. jolle i 2020 med et samlet mængde på 3.764 tons, svarende til 47 pct. af jollernes samlede indhandlingsmængder.

Den store andel af jollefiskere som fisker kun små mængder kan delvist forklares ved at stor del af licenserne til jollerne benyttes til bifangst i andre fiskerier, især fiskeriet efter hellefisk.

Figur 7: Indhandlingsmængder torsk i jollefiskeriet pr. jolle fordelt på intervaller, 2020.

Kilde: APNN.

Note: Det samlede fangstmængde i hvert interval er angivet i parenteser.

Som et muligt udgangspunkt for i eksemplet i figur 7 at vurdere eventuelle strukturproblemer i dette fiskeri er anvendt en forudsætning om, at en jollefisker med fiskeri som hovederhverv bør have en nettoindtjening (efter at alle omkostninger i forbindelse med fiskeriet er fratrukket) på linje med den gennemsnitlige personindkomst i Grønland. Denne var, jf. Grønlands Statistiks indkomststatistik, i 2019 på 259.000 kr.:

- For at generere det som svarer til den gennemsnitlige personindkomst i Grønland, i jollefiskeriet hvis det udelukkende fanges torsk skal der i udgangspunktet indhandles minimum 67 tons torsk (gns. indhandlingspris i 2020 indhandlet som hel fisk på 6 kr.kg.), naturligvis afhængig af indhandlingsprisen og driftsomkostninger hos den enkelte jollefisker. Samlet indhandlingsværdi ved fangst på 67 tons er 398.462 kr. som svarer til ca. nettooverskud på 259.000 kr.

- I 2020 var det kun ca. 17 pct. af jollerne, som have samlede indhandlingsværdi på 500.000 kr. og derover. Det bemærkes at mange af disse joller kan have andre arter end torsk som primært fiskeri.
- Det bemærkes at fiskere som indhandler til RG's torskefabrik i Maniitsoq har ret lave driftsomkostninger. Dette fordi de lægger deres garn og så henter RG's brøndbåd fisken.

Det må antages, at en meget stor del af licensindehaverne i fiskeriet efter torsk med joller er bierhvervs- eller fritidsfiskere med lav indtjening fra dette fiskeri. De mange bierhvervs- eller fritidsfiskere i dette fiskeri, der drives som et olympisk fiskeri og med en samlet kvote på et betydeligt højere niveau end den biologiske rådgivning, er med til at lægge et yderligere pres på ressourcen og reducere indtjeningsmulighederne for erhvervsfiskerne. Mange af jollefiskerene i torskefiskeriet fisker også efter andre arter som hellefisk og stenbider hvorfor det er svært at konkludere at alle jollefiskerene som fisker lave mængde torsk har samlet set en lav indtjening. For at vurderer det er behov for at lave fordeling af samtlige jollefiskeres fangster og indhandlingsværdi tværs af fiskerier.

3.6 Fordeling af indhandlingsmængder og værdier i det kystnære fiskeri efter torsk med fartøjer

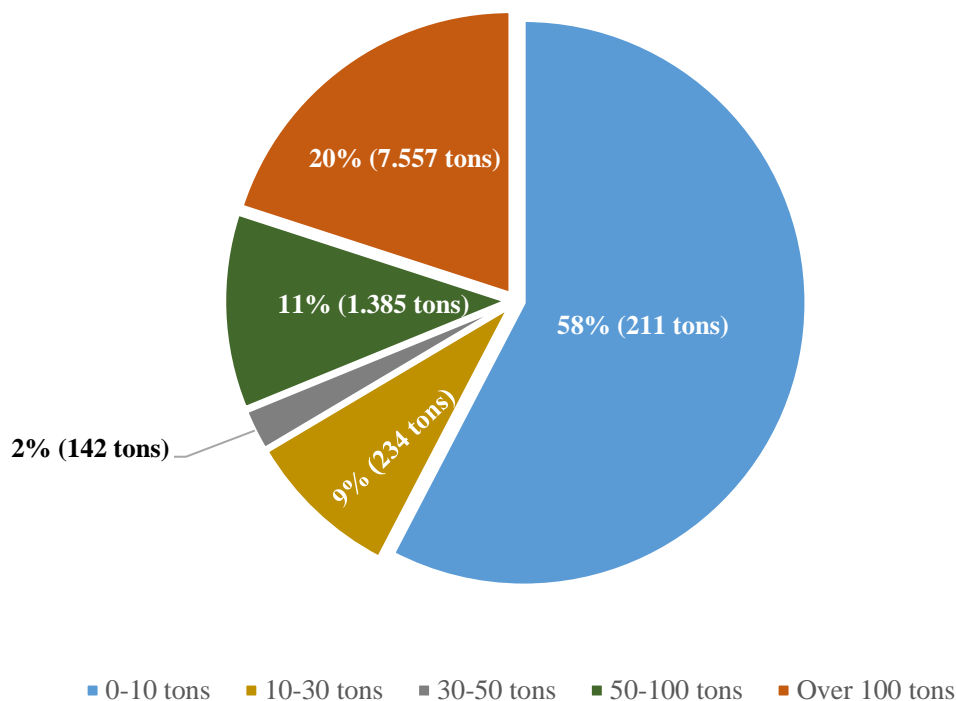
Det er en stor variation som hos jollerne i fartøjernes fangstmængder samt forskel på indhandlingspriser følge kvaliteten i fisken, samt om det er konkurrence i den by eller bygd, fiskeren indhandler. Det er derfor stor spredning i fartøjernes indhandlingsværdi (omsætning):

- Den gennemsnitlige indhandlingsværdi for fartøjer med optag af torsk i år 2020 var 1.097.252 kr. inkl. andre arter
- Højeste indhandlingsværdi i 2020 for fartøjer, der har optag af torsk var 7.394.128 kr.
- Laveste indhandlingsværdi i 2020 for fartøjer, der har optag af torsk var 1.799 kr.
- 9 pct. af de fartøjer der havde optag af torsk havde en samlet indhandlingsværdi på under 50.000 kr. i 2020.
- 20 pct. af de fartøjer der havde optag af torsk havde en samlet indhandlingsværdi på under 200.000 kr. i 2020.
- 63 pct. af de fartøjer der havde optag af torsk havde en samlet indhandlingsværdi på over 500.000. kr. i 2020.
- For fartøjer der fisker torsk i udgjorde den samlede værdi af andre arter 129 mio. kr. hvilket svarer til 69 % af den samlede indhandlingsværdi.

Det fremgår af figur 8, at 58 pct. af fartøjerne i det kystnære torskefiskeri har indhandlet mindre end 10 tons pr. fartøj i 2020, og samlet indhandlede den gruppe fartøjer 211 tons. I alt 80 pct. af fartøjerne indhandlede mindre end 100 tons pr. fartøj med samlet indhandlingsmængde på 1.972 tons, svarende til ca. 20 pct. af de samlede indhandlingsmængde i fiskeriet med fartøjer. Kun 20 pct. af fartøjerne indhandlede over 100 tons pr. fartøj i 2020 med et samlet mængde på 7.557 tons, svarende til ca. 80 pct. af de samlede indhandlingsmængder.

Den store andel af fartøjerne som fisker relativ små mængder torsk kan delvist forklares ved at del af licenserne til fartøjernes benyttes til bifangst i andre fiskerier eller kombinationsfiskeri.

Figur 8: Indhandlingsmængder torsk i det kystnære fiskeri pr. fartøj fordelt på intervaller, 2020.

Kilde: APNN.

Note: Det samlede fangstmængde i hvert interval er angivet i parenteser.

Det må antages, at en meget stor del af licensindehaverne i fiskeriet efter torsk med fartøjer bruger licens til kombinationsfiskeri eller til bifangst af torsk i andre fiskerier. Dette fordi 69 pct. af fartøjernes indhandlingsværdi kommer fra fiskeri efter andre arter end torsk. For at se fordelingen af det enkelte fartøjs samlede fangster og indhandlingsværdi bør fordelingen laves for alle arter fartøjer fisker tværs af fiskerier.

4. Opsummering

Fastsættelsen af en TAC i det kystnære fiskeri efter torsk har i en årrække været langt over den videnskabelige rådgivning. Dette i en periode hvor stigningen i antallet af licenser og kapacitet i den kystnære torskeflåde er forøget markant. Denne udvikling betyder en stadig større risiko for at det kystnære fiskeri efter torsk går tilbage, med betydelige økonomiske og sociale konsekvenser.

Antallet af udstedte licenser er steget markant de seneste år. En fortsat udvikling vil resultere i endnu færre torsk pr. licenshaver, og bidrage til at reducere rentabilitet i det kystnære torskefiskeri endnu mere. For at sikre et bedre økonomisk grundlag for de eksisterende fiskere, er det således nødvendigt at begrænse antallet af nye licenser, reducere det nuværende antal licenser og snarest tilpasse TAC'en til den biologiske rådgivning.

Antallet af små torsk (rekrutter), der skal erstatte fangsterne i kystnære området, er faldet siden 2010. Samtidig er antallet af torsk, der er store nok til at gyde (gydebiomassen) faldet siden 2014. Det betyder, at den kystnære torskebestand de sidste par år er faldende, og der er ikke udsigt til en stigning i bestandsstørrelsen.

Overordnet set vurderer ICES, at fiskeritrykket på den kystnære torskebestand er for højt og bør reduceres markant. Den oprindelige hensigt, i forhold til at give fritidsfiskere mulighed for at indhandle var, at det ikke skulle begrænse erhvervsfiskeriets indhandling. Med en nedadgående videnskabelig rådgivning på torsk, må det antages at fritidsfiskernes fangstmængder bidrager blot til at reducere erhvervsfiskeriets fiskerimuligheder. Begrebet eller forståelsen af erhvervsmæssigt fiskeri bliver i tilfældet med kystnært torskefiskeri stadig mere uklart. En meget betydelig andel af licenshavere i det erhvervsmæssige torskefiskeri har meget lav omsætning fra fiskeriet generelt, og samtidig har de mest effektive fritidsfiskere en langt højere omsætning fra fiskeri sammenlignet med et stort antal erhvervsfiskere. Der er således behov for at definere klare målsætninger for den fortsatte udvikling i det kystnære torskefiskeri, herunder om fiskeriet skal udelukkende drives som erhvervsfiskeri eller ej.

Et fortsat højt fiskeritryk vil med sikkerhed have alvorlig negativ indvirkning på bestanden, og dermed skade de langsigtet fiskerimuligheder. Den positive samfundsøkonomiske betydning for Grønland ved at sikre langsigtet fiskerimuligheder, er langt større end de kortsigtet gevinster ved at fiske videre på en nedadgående sårbar bestand.

Royal Greenlands Nutaaq torskeprojektet i Maniitsoq er et eksempel på innovation og nye produktionsmetoder kan øge kvalitet af torskeprodukterne og forbedre produktionen. Projektet og metoden med anvendelse af brøndbåd hvor torsken pumpes direkte op fra bundgarnene har samtidig vist sig at være meget effektivt. Projektet er et godt eksempel på værdien af hver fanget fisk kan øges ved at fokusere på at udnytte fisken fuldt ud. Dette fremfor at fokusere udelukkende på at fiske flere fisk til at øge omsætningen.